

A keresztyén ember szabadsága

Időpont: Szentháromság ünnepe utáni 4. vasárnap – 1954. július 11.

Alapige: Gal 5,13–14

„Mert ti szabadságra hívatatok, atyámfiai; csakhogy a szabadság ürügy ne legyen a testnek, sőt szeretettel szolgáljatok egymásnak. Mert az egész törvény ez egy igében teljesedik be: Szeresd felebarátodat, mint magadat.”

A Galáciabeliekhez írt levél a keresztyén ember szabadságlevele. Szabadságlevele annak van, akit felszabadítottak. Felszabadítani azt kellett, aki nem volt szabad. A keresztyén ember tehát nem születésétől fogva szabad ember, hanem felszabadított ember. Születésunktől fogva mindnyájan szolgálak, a bűn rabszolgái vagyunk, s azok is maradnánk, ha nem könyörülne rajtunk a nagy Szabadító, Jézus Krisztus. Az ő irgalmából lettünk szabadok, és szabadok is maradunk, ha el nem játsszuk a szabadságunkat. Erről a szabadságról, annak nagy értékéről, kísértéséről, megbecsüléséről, a vele való helyes életről beszél Pál apostol a mai szentleckében is.

Miben áll a keresztyén ember szabadsága?

1. A keresztyén ember szabad a bűntehertől.

A bűn ugyanis fárasztó teher. A bűneset története szerint a fáradtság a bűn következménye (1Móz 3,17–19). Isten az embert nem elfáradó és pihenésre, új erő gyűjtésére szoruló embernek teremtette, hanem fáradhatatlannak. Szervezetét nem lassan elkopó géppé alkotta, hanem javításra sohasem szoruló örökmozgónak. Csak a bűn hozta be erre a világra a munka fárasztó jellegét, a verítéket, az életterhet. Ezért a bűn a legnagyobb teher. Fárasztóbb, mint a legkimerítőbb robot. Tovább bírja az ember a legembertelenebb hajsztát, mint a bűn terhét. Hamarább összeroskad lelkileg és testileg is ez alatt, mint az alatt.

Tudom jól, hogy ez nem mindig azonnal szembetűnő igazság. Sokan élnek bűnben, s egyáltalán nem érzik tehernek. Ez az állapot azonban a kábulat állapota. Olyan, mint mikor a teljesen kimerült ember valami izgató szert kap, s ettől eltűnik a fáradtsága, és tovább tud dolgozni. Olyan, mint mikor az észbontó fájdalom kínjaiban fetregő embernek beadnak egy morfiuminjekciót, s attól elmúlik a fájdalom érzése. Kábulatban azonban nem lehet tartósan élni. Mindig nagyobb adag kell a mákonyból, hogy a kábulat állapota előidéztesse, s a méreg egyre jobban aláássa az ember lelki és testi erejét. Egyszer azután kitör a baj, és összeomlik az ember. A mai embernek épp az az egyik legnagyobb baja, hogy nyugodtan tud bűnben élni, s nem veszi észre, hogy olyan, mint az állandó mámorban élő részeges. Ezért roppan azután össze, amikor egyszer vége a mámornak, és rászakad bűnei terhe. Akkorra már a bűn elvette békeségét, és felemésztette minden erejét.

A bűn terhe alatt roskadozó emberhez lép oda a nagy Szabadító, Jézus, és leveszi róla a bűn terhét. Ennek egyetlen útja a kegyelem. Nincs más megoldás. Nem lehet másképp szabadulni a bűn terhétől, csak úgy, ha bocsánatot kapunk a bűneinkre. Ezt szerzi meg Jézus vére által számunkra a kereszten. Akármily súlyos a bűneid terhe, a golgotai kereszt tövében lehull válladról. Nem kell tovább cipelned. Megbocsáttatott, elvétel. Szabad lehetsz, szabad!

2. A keresztyén ember szabad a bűn szolgaságától.

A bűn nemcsak teher, hanem bilincs is. Nemcsak olyan batyu, melynek súlya mindennap nő, hanem börtön is, mely áthághatatlan falakkal vesz körül. Úgy vagyunk vele, mint a pille a pókhálóval. Ujjong, mikor rátalál. Boldogan hintázza magát rajta, s észre sem veszi, hogy egyre jobban belebonyolódik. Csak amikor megunja a hintajátékot, s el akar repülni, akkor veszi észre, hogy nem lehet. Meg van kötözve, s a mélyből villogó szemmel, kaszázó lábakkal megindul feléje a halál. Mi is előbb játszunk vele, élvezzük, s csak későn vesszük észre, hogy úgy jártunk, mint az egyszeri nagy erejű kovács, aki arról volt híres, hogy olyan béklyókat tudott készíteni, melyeket a legerősebb ember sem tudott széttörni. Egyszer azután ő került a börtönbe, s mikor nagy magabízóan arra gondolt, hogy hatalmas erejével majd széttöri bilincseit, és megszökik, riadtan vette észre, hogy a saját maga által kovácsolt béklyóba verték, és nem tud megszabadulni. Mi is előbb úgy gondoljuk, hogy szabad vétkezni, majd

azt állapítjuk meg, hogy élvezet bünt elkövetni, mikor azután egyszer megjelenik a bűntéher, és szeretnénk szabadulni a bűnből, akkor riadunk meg, hogy nem vagyok szabad, muszáj vétkezmem.

Ez azután az igazi nyomorúság. Ilyenkor a bűn nem csupán múltam egyes cselekedetei, melyeket jó volna meg nem történtekké tenni, mert nagyon nyomnak, hanem penészes börtön, melynek ajtaja csak a vesztőhely, a kárhozat felé nyílik.

Ebbe a börtönbe lép be irgalmasan a nagy Szabadító. Magára vállalja sorsunkat, mint egykor Barabbásét. Helyettünk megy a bitóra, mi pedig mehetünk a szabadságba. Akármennyire meg vagy is kötözve, szabad lehetsz, szabad!

3. A keresztyén ember szabad a félelemtől.

A bűn fárasztó teherré tette az életet, dohos börtönné a világot, s az ember szívét megtöltötte félelemmel. A bűneset előtt nem volt félelem. Az embernek nem kellett félnie Istentől. Úgy érintkezett vele, mint gyermek az édesatyjával. Nem kellett félnie a másik embertől, hiszen a friss szerelem ujjongása kötötte őket egymáshoz. Nem kellett félnie az állatoktól, hiszen Isten nem teremtett vadállatokat, csak az ember bűne vadította el az állatokat is. Nem kellett félnie a természet csapásaitól, hiszen a természet az ember uralma alá hajtott engedelmes eszköz volt. Mióta azonban bűn van e világon, tele vagyunk félelemmel. Mindentől és mindenkitől félünk. Még ott is, ahol semmi okunk sincs a félelemre. És ez nem is lehet másképp. Csak ahol istenfélelem van, ott van félelemmentes élet. Ahol nincs istenfélelem, ott úrrá lesz az emberen az állandó félelem.

Ebbe a remegő világba lép bele Jézus, a nagy Szabadító. Mellénk áll kegyelmével és hatalmával. Elrendezi bűneinket, s ezzel megbékéltet Istennel, emberrel, önmagunkkal. Még a jövőtől való félelmet, az aggodalmat is elúzi szívünkéből, s megtelíti szívünket gyermeki bizodalommal. Szegény meggyötört, beijedt, meggyávuult, reszkető ember, halld meg az örömhírt: szabad lehetsz, szabad!

4. A keresztyén ember szabad a törvény igájától.

A törvény tulajdonképpen áldás. Ellensége a bűnnek, őre a rendnek, biztosítéka a társadalomnak, az ember a szíve mélyén mégis lázadzik ellene. Olyannak érzi a törvényt, mint a madár a kalitkát. Tulajdonképpen sokkal jobb dolga van a kalitkában, mint lenne az erdőben. Nem szenved az időjárás viszontagságaitól, nem kell harcolnia a mindennapi eledelért, készen kapja legkedvesebb falatait, nem kell félnie a ragadozóktól... de nem szabad. Pár ugrás előre, hátra, jobbra, balra, fel, le... ez az egész szabadsága. Nem bonthatja ki a szárnyát, és nem szelheti a levegőt. Ezért menekül ki kalitkájából a legelső adandó alkalommal, s inkább választja a viszontagságos életet a szabadsággal, mint a kényelmeset szabadság nélkül.

Aki emlékezik még arra, hogy gyermekkorában milyen nehéz volt elhordoznia, hogy szülők, tanítók, rokonok, ismerősök, sőt ismeretlenek ajkáról mindig a törvény parancsoló vagy tiltó szava hangzott feléje: ezt kell, ezt nem szabad tenni, az tudja, hogy a törvénynek tényleg van igája.

Ehhez a törvény kalitkájába zárt emberhez lép oda Jézus, a nagy Szabadító. Kinyitja az ajtót, s megcsinálja azt a nagy csodát, hogy a madár a nyitott ajtó dacára önként bent marad. Nem érzi többé igának a törvényt, mert nem kívülről rákényszerített idegen akarat az többé a számára, hanem a saját akarata. Számára nem életkorlát többé a törvény, hanem az Atya akarata, s ő erre mindig szíves készséggel mond igent. Szegény, törvény igája alatt roskadozó ember, halld meg az evangéliumot: szabadságra hívatál, szabad lehetsz, szabad!

5. A keresztyén ember nem szabad a bűnre.

Mint mindennek e világon, a szabadságnak is megvan a maga kísértése. Mint mindennel, a szabadsággal is vissza lehet élni. Két veszedelemre hívja fel az apostol a galáciabeliek figyelmét: A keresztyén ember nincs felszabadítva a test kívánságaira és a szeretetlenségre.

A test ugyanis, amint később ebben a fejezetben közelebbről is kifejti, a lélek ellen törekedik, ellenkezik vele (16–17. v.), s ezért a test kívánságait nem szabad véghezvinni. Nem dacára annak, hogy szabadok vagyunk, hanem épp azért, hogy szabadok maradhassunk. A test ugyanis uralomra tör a lélek fölött, s ha itt nem vagyunk résen, egykettőre a test rabjai leszünk. Ezért oly irgalmatlan Pál a test kívánságaival szemben. Meg kell sanyargatni a testet, ha nem engedelmeskedik másképp (1Kor 9,27). Luther is azt mondja, hogy mindennap vízbe kell fojtani.

A testnek egy kívánságát külön is kiemeli. A test uralomra tör a másik ember fölött. Ki akarja zsákmányolni, le akarja igazni ahelyett, hogy szeretettel szolgálna neki. Ebben a tekintetben a

galáciabelieknél különösen is volt kifogásolnivaló (15. v.). A keresztyén ember szabad ember abban a tekintetben is, hogy nem rabja a saját igazának és jogának. Tudja gyakorolni a felebarát javára a jogáról való lemondás jogát is, amint Ábrahám is tette, mikor Lótnak engedte át a szétváláskor a választás jogát, s meglegedett az emberi mérték szerint rosszabbik résszel. Épp ez volt a szabadságának vizsgálója. Épp ebben mutatta meg, mennyire szabad ember.

A mai szentleckéből származik Luther híres mondása a keresztyén ember szabadságáról: A keresztyén ember mindeneknek szabados ura, és nincsen senkinek alája vetve. A keresztyén ember mindeneknek készséges szolgája, és mindenkinek alá vagyon vetve. Ez így volt Luthernél. Vajon így van-e nálunk, Luther követőinél is? Ámen.